

Katowice, dnia 11 stycznia 2023 r.

INFORMACJA Nr 22/2022/EW

o osuwisku mas ziemnych, zaistniałym w dniu 10 czerwca 2022 r. o godzinie 17⁰⁰ w Przedsiębiorstwie Surowców Skalnych „Bazalt-Gracze” Sp. z o.o. odkrywkowym zakładzie górniczym Kopalni Bazaltu Gracze w Graczach, powiat opolski, województwo opolskie.

Osuwisko wystąpiło w północno-zachodnim rejonie częściowo wyeksploatowanego pola A.

W obszarze górniczym Kopalni Bazaltu Gracze wydzielono pola eksploatacyjne, między innymi pole A, w którego części północno-zachodniej zakończono eksploatację i prowadzono rekultywację. Polegała ona na zwałowaniu w wyeksploatowanym wyrobisku mas ziemnych stanowiących mieszaninę piasków z gliną oraz podawaniu do wyrobiska mieszaniny wody z żużlami i popiołami. W celu wykonywania tych prac, w tym rejonie na stropie I poziomu o rzędnej +170m n.p.m. zabudowana była płyta betonowa o wymiarach 50 m na 40 m. Na tej płycie wykorzystywanej jako plac manewrowy dla samochodów dostarczających materiał do rekultywacji, zabudowano instalację do tworzenia mieszaniny wody z żużlami i popiołami. Z południowej krawędzi tej płyty zrzucono do wyrobiska mieszaninę piasków z gliną oraz podawano mieszaninę wody z żużlami i popiołami. W sąsiedztwie placu rozładunkowego żużli i popiołów w kierunku zachodnim od tego obiektu znajdował się budynek nieczynnej wagi, natomiast w kierunku wschodnim pochylnia technologiczna łącząca zakład przeróbczy z poziomami eksploatacyjnymi pola A. Prace rekultywacyjne, w tym podawanie mieszaniny wody z żużlami i popiołami prowadzone były w rejonie, w którym w roku 2011 r. wystąpiło osuwisko. W dniu 10 czerwca 2022 r. o godzinie 17⁰⁰, osoba dozoru nadzorująca zmianę stwierdziła, że w rejonie północno-zachodnim pola A, w wyniku przemieszczania się do wyrobiska w kierunku południowym mas ziemnych i skalnych powstało osuwisko. Pracownik ten zauważył, że osuwisko było niestabilne i masy materiału skalnego oraz ziemi nadał przemieszczały się do wyrobiska. Objawami procesu osuwiskowego były spękania i powiększające się szczeliny o przebiegu równoległym do wyrobiska, które zostały zauważone przez osobę dozoru w dniu 10.06.2022 r. Wskutek osuwiska doszło do zniszczenia i przemieszczenia części płyty betonowej placu manewrowego, zasypania drogi technologicznej oraz uszkodzenia budynku nieczynnej wagi. Osuwisko objęło swoim zasięgiem odcinek około 350 m zbocza północnego wyrobiska pola A, w tym skarpy dziewięciu poziomów o łącznej wysokości 106 m, na których zakończono eksploatację, a także półki ochronne między piętrami. Zrzut osuwiska oszacowano od 10 m do 20 m.

W wyniku osuwiska nikt nie uległ wypadkowi.

Rejon osuwiska został zabezpieczony poprzez usypanie wałów ziemnych odcinających wjazdy do wyrobiska oraz zapory i oznakowanie znakami ostrzegawczymi.

Przyczyną powstania osuwiska było przemieszczenie się mas skalnych budujących północne zbocze wyrobiska w polu A, w wyniku naruszenia stanu równowagi w górotworze zaliczonym do II stopnia zagrożenia osuwiskowego.

Do powstania osuwiska przyczyniła się:

- budowa geologiczna złoża bazaltu wykształconego w formie wylewu, który na powierzchni uległ zwiędzeniu, w jego otoczeniu, występowały margle, łowce i tufy z licznymi spękaniami wynikającymi z zaburzeń tektonicznych w postaci uskoków umożliwiających infiltrację wód opadowych, powodujących obniżenie parametrów wytrzymałościowych skał górotworu,
- technologia urabiania przy użyciu MW oraz ruch pojazdów po drodze technologicznej wzdłuż północnego zbocza wyrobiska w polu A, powodujących drgania górotworu mające niekorzystny wpływ na stateczność skarp wyrobiska.

Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Katowicach wydał decyzję wstrzymującą ruch odkrywkowego zakładu Przedsiębiorstwa Surowców Skalnych „Bazalt-Gracze” Sp. z o.o. Kopalni Bazaltu Gracze w Graczach w części dotyczącej:

- prowadzenia robót górniczych związanych z prowadzeniem zrzutu żużli i popiołów do wyrobiska,
- użytkowania odcinka drogi technologicznej na skarpie północnej biegnącej do wyrobiska,

do czasu:

- ustabilizowania zbocza wyrobiska w rejonie gdzie nastąpiła utrata stateczności,
- wykonania przez służbę geologiczną ponownej oceny warunków stateczności oraz parametrów skarp i zboczy wyrobiska po stronie północnej,
- dokonania przez kierownika ruchu zakładu górniczego oceny zagrożenia osuwiskowego występującego na północnym zboczu wyrobiska,
- usunięcia mas skalnych, które w wyniku osunięcia przemieściły się na drogę technologiczną, na podstawie instrukcji bezpiecznego wykonania robót zatwierdzonej przez kierownika ruchu zakładu górniczego oraz pozytywnie zaopiniowanej przez komisję do spraw zagrożeń naturalnych,
- określenie przez kierownika ruchu zakładu górniczego zasad bezpiecznego poruszania się pojazdów i maszyn po tej drodze,
- opracowaniu dokumentacji prowadzonych zrzutów popiołów i żużli, uwzględniającej technologię wykonywania robót górniczych w rejonie osuwiska w aspekcie wyników, wynikających z opinii służb geologicznych przedsiębiorcy.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Katowicach.